

Аллоҳ таолога чиройли тақво қилиш

Image not found or type unknown

11:56 / 27.09.2025 1655

Тақво — мухлис бандаликнинг асосий белгиси. Биз тақво йўлини тутар эканмиз, ўзимизнинг чин бандалик даражамизни намоён этган, шайтон ва нафс алдовларидан сақланган, ҳаётда «истиқомат» деб аталмиш йўналишимизни белгилаб олган бўламиз.

Аллоҳ таоло марҳамат қилади:

﴿يَكْسِبُونَ كَانُوا يَمَافَأَخَذْنَهُمْ كَذِبُوا وَلَكِنَّ وَالْأَرْضِ السَّمَاءِ مِنْ بَرَكَاتٍ عَلَيْهِمْ لَفَنَحْنَا وَاتَّقُوا ءَامِنُوا الْقُرَىٰ أَهْلَ أَنْ وَلَوْ﴾

«Агар шаҳар-қишлоқ аҳли иймон келтирганларида ва тақво қилганларида эди, албатта, уларга осмону ердан баракотларни очиб қўяр эдик. Лекин улар ёлғонга чиқардилар, бас, уларни касб қилган нарсалари туфайли тутдик» (Аъроф сураси 96-оят).

Жуда кўпчилик инсонлар тақвони «Аллоҳдан қўрқиш» дея хато тушунадилар. Аслида тақво «ҳимояланиш» деган маънони билдиради. Хўш, нимадан ҳимояланишимиз керак? Аллоҳни дарғазаб қилишдан, гуноҳ-маъсиятлар билан Унинг ғазабига дучор бўлиб қолишдан ўзимизни ҳимоялашимиз лозим. Агар Аллоҳдан фақат қўрқсагу, унга муҳаббатимиздан ана шу қўрқув устун келса, унда «қўрқув ва умид» деб аталмиш илоҳий мезон бузилади. Банда қўрқув исканжасида қолиб, ўзида илоҳий марҳаматдан умидсизлик пайдо қилади. Аслида биздаги қўрқув нафс ва шайтон алдовига учиб, Аллоҳга қарши гуноҳ қилиб қўйишимиздан бўлмоғи лозим. Бунинг аксича умидга буткул берилиб кетиш ҳам адашиш сари етаклайди. Зеро, ҳар қандай гуноҳ-маъсиятлар ҳам ўз-ўзидан кечирилиб юборилмайди. Ҳаддан зиёд ишониб, умидга суяниб қолишимиз ҳам хато. Муҳими, ўртаҳолликдир. Шунинг унутмангки, Аллоҳ таоло бесабаб қўрқиладиган Зот эмас. У бизни ўзимиздан ҳам кўпроқ яхши кўради. Ҳадиси қудсида бу хусусда шундай дейилади: «Еру осмонларга сиғмаган Аллоҳ мўъмин бандасининг калбига сиғади».

Яна бошқа бир ҳадисда: «Биз Унга бир қарич яқинлашсак, У бизга бир зироъ, бир зироъ яқинлашсак, у бир аршин яқинлашади. Биз У томонга юрганимизда эса, у биз томонга «югуради», дейилади. Шундай Зотнинг бандаси эканмиз, Унинг ғазабини келтиришдан қўрқишимиз керак. Акс ҳолда Аллоҳ таолонинг қаҳри келади. У бизга шоҳ томирларимиздан ҳам яқиндир.

وَالْيَوْمَ بِاللَّهِ تَوَكَّلُ مَنْ كَانَ مِنْ بَدِئِ بُوْعُظِّ ذَٰلِكُمْ لِلَّهِ الشَّهَادَةُ وَأَقِيمُوا مَنَاسِكَ عَدْلٍ ذَوِي وَأَشْهَدُوا بِمَعْرُوفٍ فَارْقُوهُنَّ أَوْ بِمَعْرُوفٍ فَأَمْسِكُوهُنَّ أَجْلَهُنَّ بَلْغَنَ فَإِذَا

﴿٣﴾ قَدْرًا شَيْءٍ وَلِكُلِّ أَلْفٍ جَعَلَ قَدْرًا مَرَّةٍ وَبَلَّغَ اللَّهُ إِنْ حَسْبُهُ؛ فَهُوَ اللَّهُ عَلَى يَتَوَكَّلَ وَمَنْ يَحْتَسِبْ لَأَحْيِيَنَّ مِنْ رِزْقِهِ ﴿٤﴾ مَخْرَجًا لَهُ؛ يَجْعَلُ اللَّهُ يَتَّقِ وَمَنْ الْآخِرِ

«Улар муддатларига етсалар, уларни маъруф билан ушланглар ёки улар билан маъруф ила ажрашинглар ва ўзингиздан икки адолатли кишини гувоҳ қилинглар. Ва гувоҳликни Аллоҳ учун қилинглар. Бундан ким Аллоҳга ва қиёмат кунига иймон келтирса, ваъзланур. Ким Аллоҳга тақво қилса, унинг йўлини очиб қўядир».

«Ва унга ўзи ўйламаган тарафдан ризқ берур. Ким Аллоҳга таваккул қилса, бас, унга У Зотнинг Ўзи кифоядир. Албатта, Аллоҳ Ўз ишини етказувчидир. Батаҳқиқ, Аллоҳ ҳар бир нарсага ўлчов қилиб қўйгандир» (Талоқ сураси, 2-3-оятлар).

Мунтазам тақвода бўлсак Аллоҳ таоло бизнинг дунё ва охираат ташвишларимизни енгиллатади. Танг аҳволдан қутқариб, моддий ризқ

ташвишидан халос этади. Барча қийинчиликларда бизга кифоя қилиб, улардан қутулиш йўлларини осон қилиб қўяди. Моддий ризқ ташвишларимиз ўз-ўзидан ариб, ризқимиз ҳатто хаёлимизга ҳам келмаган жойдан осонгина келади. Қайсидир бандаларининг кўнглига солиб, уларни бизнинг ҳожатбарорларимизга айлантириб қўяди. Шу орқали ваъдасини амалга оширади. Муҳими, биз ўзимизнинг чиройли тақвоимиз билан ўз зиммамиздаги вазифамизни аъло даражада бажармоғимиз лозим.

اَوْقَاتِ اَهْوَزِي فَوْتَسَتْ يَحُّ سَفَنَ تَوْمَتِ نَلُّهُ نَ اِي غَوْرِي فَتَفَنَسُ دُقُولِ اِحْوَرِّ نِ
نَ اِي لَعَقِ قَزَّرِلَا نَمْرِي شُءَا طَبَسَا مُكَّنَّ لِمُحَيِّ اَلَوْ قَزَّرِلَا بَلَطِي فِ اُولْمَجَّ اَوْهَلَلَا
هَرَاكُ هَا رَكُّ هَدَّرِي اَلَوْ صِي حُ صُحُّ هَجِّي اَلَهَلَلَا قَزَّرِ نِ اِي صَعْمَبُ هُوْبُلَطِ

«Менинг қалбимга Рухул-Қудус (Жаброил алайҳиссалом): «Ҳеч бир жон ризқини тўлиқ олмагунча вафот этмайди», деб ваҳий қилди. Шундай экан, Аллоҳга тақво қилинглари ва ризқни (ҳалол йўл билан) чиройли талаб қилинглари. Ризқдан бирор нарсани кечикиши сизларни уни Аллоҳга гуноҳ йўл билан талаб қилишга олиб бормасин. Албатта, Аллоҳ тақдир қилган ризқни ҳирсли кишининг ҳирси ҳам торта олмайди, уни хушламаган кимсанинг ёқтирмаслиги ҳам қайтара олмайди» (Қаранг: Ибн Абу Шайба, ал-Муснад, 35473; Ҳоким, ал-Мустадрок, 2136; Байҳақий, Шуъабул-ийман, 10376.)

Шунга яқин маънодаги бошқа бир ҳадисда эса:

مُرَحَّامٌ اَوْعَدُوْهُ لِحَامٍ اَوْ دُخْبَلِّطِ اِي فِ اُولْمَجَّ اَوْهَلَلَا اَوْقَاتِ اَف

«...Аллоҳга тақво қилинглари ва ризқни (ҳалол йўл билан) чиройли талаб қилинглари: ҳалол бўлганни олинглари, ҳаром бўлгандан эса воз кечинглари» дейилади. (Сунани Насоий, «Тижоратлар» боби, 2 (2144).

Ҳадислардан олинадиган фойдалар:

1. Аллоҳга тақво қилиш ва ризқни (ҳалол йўл билан) чиройли талаб қилиш.
2. Ризқдан бирор нарсанинг кечикиши уни Аллоҳга гуноҳ йўл билан талаб қилишга олиб бормаслиги кераклиги.
3. Аллоҳ тақдир қилган ризқни ҳирсли кишининг ҳирси ҳам торта олмаслиги, уни хушламаган кимсанинг ёқтирмаслиги ҳам қайтара олмаслиги.
4. Ҳеч бир жон ризқини тўлиқ олмагунча вафот топмаслиги.

5. Ҳалол бўлганни олиш, ҳаром бўлгандан эса воз кечиш лозимлиги ва ҳоказо.

«Ризқнинг 35 сирини» китоби асосида тайёрланди.

Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 21 февралдаги 03-07/926-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.